

WPROWADZENIE DO LEKTURY BIBLII

Księga Sędziów: tło historyczne

Izrael między Jozuem a królami

Świat plemion, trudnych wyborów i przywódców powoływanych do ratowania ludu.

Co to za księga?

Kanaan, miejsce życia i prób Izraela.

To **siódma księga Starego Testamentu**. W Biblii znajduje się po Księdze Jozuego i przed Księgą Rut.

Opowiada o czasach między wejściem Izraela do Kanaanu a powstaniem królestwa. Pokazuje życie ludu, który nie miał jeszcze króla.

SKĄD NAZWA?

Sędziowie byli przywódcami, których Bóg powoływał do ratowania ludu w chwilach zagrożenia. Ich historie nadają księdze nazwę.

Gdzie jesteśmy w historii Izraela?

Jesteśmy po śmierci Jozuego, ale jeszcze przed królem Saulem. Izrael żyje jako wspólnota plemion, bez stałej władzy centralnej.

Jozue	Sędziowie	Saul
Wejście do Kanaanu i początek osiedlania.	Lokalni przywódcy w czasach kryzysu.	Początek władzy królewskiej.

Tradycyjnie ok. XII–XI w. p.n.e., na tle przejścia od późnego brązu do wczesnego żelaza. Datowanie poszczególnych wydarzeń pozostaje przybliżone.

Kanaan: kraj, który trzeba było zasiedlić

Zasiedlanie Kanaanu było długim i nierównym procesem. Izraelici zajęli głównie tereny górskie, a wiele miast w dolinach pozostało w rękach Kananejczyków.

Tereny górskie

Tutaj rozwijały się osady Izraelitów i życie poszczególnych plemion.

Miasta w dolinach

Pozostawały ośrodkami kananejskiej władzy i źródłem zagrożenia.

Każde plemię miało własne terytorium. Sąsiedztwo innych ludów oznaczało zarówno codzienne kontakty, jak i spory o ziemię oraz bezpieczeństwo.

Sąsiedzi i wrogowie

Księga wymienia **Kananejczyków, Moabitów, Ammonitów i Madianitów**. W różnych opowieściach to różni przeciwnicy zagrażają poszczególnym plemionom.

Nie był to jeden nieustanny konflikt z tym samym wrogiem.

Filistyni stali się szczególnie groźni pod koniec epoki. Z nimi wiąże się historia Samsona.

Polityczna słabość plemion sprzyjała uciskowi. Bez wspólnej, trwałej władzy trudniej było organizować obronę i pomagać sąsiadom w chwili zagrożenia.

Religia otoczenia: pokusa Baala

W religii sąsiednich ludów **Baal i Asztarta** byli kojarzeni z płodnością; Baala wiązano także z deszczem. Dla rolników deszcz oznaczał plony i możliwość utrzymania rodziny.

Izrael uczył się osiadłego życia i rolnictwa w Kanaanie. Przyjmowanie zwyczajów sąsiadów mogło prowadzić również do przejmowania ich kultów.

Wierność jedynemu Bogu była codzienną próbą. Dotyczyła także tego, komu człowiek ufał w trosce o żywność, rodzinę i przyszłość.

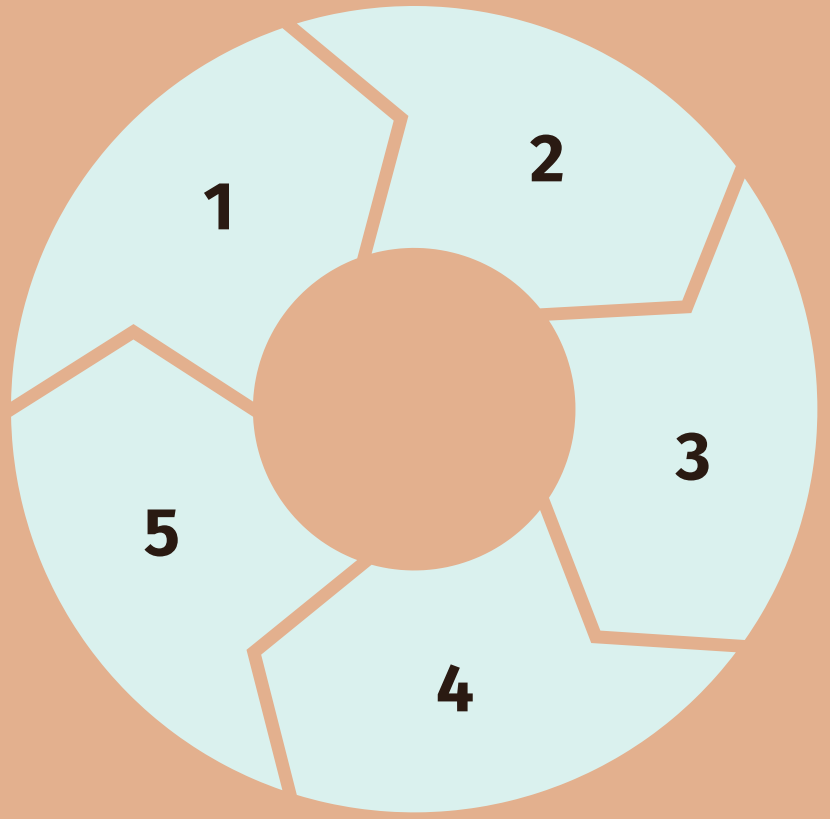
Deszcz i plony należały do najważniejszych trosk codzienności.

Cykl, który powtarza się w księdze

Wiele opowieści ma podobny przebieg. Pomoc Boga przynosi ulgę, lecz pokój nie oznacza jeszcze trwałej przemiany ludu.

Odejście od Boga

Lud zwraca się ku innym bóstwom.

Ucisk ze strony wrogów

Przychodzą zagrożenie i cierpienie.

Wołanie o pomoc

Izrael woła do Boga.

Sędzia przynosi wybawienie

Bóg powołuje przywódcę.

Pokój, a potem upadek

Lud znów odchodzi od Boga.

Kim byli sędziowie?

Słowo „sędzia” może dziś kojarzyć się przede wszystkim z sądem. W tej księdze oznacza przywódcę powołanego przez Boga, aby ratować lud i prowadzić go w czasie zagrożenia.

Przywódcy, nie królowie

Byli przywódcami wojskowymi i charyzmatycznymi. Nie tworzyli trwałej dynastii.

Władza lokalna

Ich wpływ zwykle obejmował jedno plemię lub region, nie cały Izrael.

Ludzie niedoskonali

Mieli słabości i popełniali błędy, a jednak zostali wybrani przez Boga.

Najbardziej znani sędziowie

Ich historie pokazują odwagę, zaufanie i skutki pochopnych decyzji.

Debora i Barak

Debora dodaje odwagi Barakowi, który prowadzi wojsko do walki.

Gedeon

Niepewny siebie człowiek zostaje powołany do walki z Madianitami.

Jefta

Jego zwycięstwu towarzyszy tragedia związana z pochopnie złożonym ślubem.

Samson

Obdarzony niezwykłą siłą, walczy z Filistynami, lecz ulega własnym słabościom.

REFREN KSIĘGI

„nie było króla w Izraelu”

Każdy czynił to, co uważał za słuszne.

Refren: „nie było króla w Izraelu”

Te słowa wracają w ostatnich rozdziałach księgi. Podkreślają brak wspólnej władzy i narastający moralny chaos.

Gdy każdy sam wyznacza zasady, wspólnota doświadcza przemocy i krzywdy. To także problem odpowiedzialności za innych.

Zakończenie przygotowuje grunt pod monarchię: czytelnik dostrzega potrzebę trwałego przywództwa, które pomoże uporządkować życie Izraela.

Skąd wiemy to, co wiemy?

Księga nie jest zapisem sporządzanym na bieżąco. Powstawała w kolejnych etapach i została spisana później, na podstawie starych podań plemiennych.

01

Pamięć plemion

Przekazywano opowieści o zagrożeniach, zwycięstwach i przywódcach.

02

Spisanie i zebranie

Dawne tradycje połączono w większą opowieść o Izraelu.

03

Perspektywa wiary

Autor ocenia dzieje przez wierność Bogu i odejście od Niego.

Czytamy więc opowieść o przeszłości, która zarazem pyta o relację człowieka z Bogiem.

Co zabrać ze sobą na spotkanie

Bóg pozostaje wierny

Mimo niewierności ludu Bóg nie przestaje odpowiadać na jego wołanie. W kolejnych historiach widzimy powracającą możliwość ratunku i powrotu do Niego.

Czytamy historię Debory

To nasz następny krok we wspólnej lekturze. Zwróćmy uwagę na jej odwagę, na odpowiedź Baraka i na to, jak Bóg działa przez ludzi.

PYTANIE DO ROZMOWY

Co dziś jest naszym „Baalem”?

Co obiecuje nam bezpieczeństwo tak mocno, że zaczyna zajmować miejsce Boga?